

Štefan Filep
obrazy

V zajatí farby a pohybu (Maľba Štefana Filepa)

Obrazy – výsledky vyše tridsaťročného snaženia umelca ponúkajú otázku: kým/čím je vlastne tento autor? Odpoveďou môžeme pridať ďalší otáznik. Známy-neznámy Štefan Filep? Poznajú ho predovšetkým tí, ktorých zaujíma umenie charakteristické pre danú dobu: nestálo-premenlivú, nepokojnú a hrubú, ale aj snažiacu sa o stabilitu, harmóniu a duchovnosť. On sám však preniká do histórie a citlivo a s prehľadom hodnotí aktuálne dianie v kultúre bez toho, aby vyšiel za hranice okruhu spriaznených duší.

V obrazoch Štefana Filepa je, pravdaže, oveľa viac. Predovšetkým aspoň toľko pozitívnych emócií (napriek všetkým vonkajším vplyvom), koľko dobra dokáže zachytiť indiánsky lapač snov. Umelec je tak vzdialený od rôzneho druhu pseudoreality, že čo i len náznak niečoho podobného vyvoláva v ňom letmý záblesk nesmelého pousmiania sa za sklom okuliarov iskriacich vnímavými reflexami a reflexiami empatie a mnohostrannej duchovnosti života.

Autor s psychológiou víťaza takmer nikam (akože) nechodí, ale o všetkom má prehľad, vie svoje a dáva to najavo na ploche obrazu. Vníma príbehy okolo seba a dáva im umeleckú podobu. Darmo by sme však hľadali prvoplánové motívy. Niečo možno že naznačujú názvy kompozícií. Ale skutočne iba naznačujú. Veď čo už by takého mali znamenať „Čerešničky“, „Pol jablka“, „Cibuľa“, „Bodliač“ alebo „Kontajner“ či „Kalamita“? Z bežných predmetov a javov sa stáva koberec farieb pamäti. Nežné spomienky na detstvo, permanentné uvedomovanie si kontroverzných súvislostí minulosti a dneška, sľubov, virtuálnosti a reality sú vyjadrené výsostne maliarskymi prostriedkami. Farba, objem, plocha a línia sú tak muzikálne zladené, že z rôznorodých jednotlivostí tvarov vzniká harmonický súzvuk celku. Niekde v diaľke počuť raz pritlmené akordy osamelej píšťaly (žeby to bol Pan?), inokedy majestátne hlasy spod Kojšovej hle alebo zborov a capella. Nekonečná púť od videného a hmatateľného k precítenému a vznešene nepolapiteľnému.

Bežné, až banálne veci sú povýšené do tej miery, že slúžia pre vyjadrenie nadčasovosti, kde všetko so všetkým súvisí. Okolo jednotlivých obrazov vytvárajú žiarivú auru ich praobrazy – mikropříbehy zo života s otvoreným koncom. Maľby svetla vynárajúceho sa z tmy ako svojrázne memento mori. Alegórie spomínania a pripomínania. Jednoducho – náš usporiadaný chaos bytia. Bezprostredná prítomnosť rýchlo pominuteľnej ľudskej bytosti je zastúpená výsledkami jej činnosti.

Maliar je fascinovaný odvekou silou lesa a prírody vôbec, pritom nikdy nezabudne premietnuť človeka do ich neskrotných, i keď občas doráňaných podôb, ktoré majú šancu na znovuzrodenie. Po lesných ruinách a náhlej skaze predsa len postupne prichádza obnova budúcnosti v priamom prenose. Tam, kde sa len nedávno týčili vysoké rovné kmene sú odrazu iba ich znaky, pamäťové odtlačky, obnažené letokruhy a kopa uležaného ihličia, z ktorej sa neskutočne vytrča zelené odkódované tajomstvo zrodu stromu.

Farebný život bez tieňov temnoty, krotenie bleskov, aby nikomu neublížili a pomedzi kvapky vŕšočišťujúceho dažďa vždy udreli iba na to jediné správne miesto. Aj to sú tie záhady imaginárnej záhrady bytia.

Umelec je akoby z iného sveta. Keď ho niekto poprosí, aby mu priniesol slnko, neváha to urobiť a bez slov, nenútene, pridá ešte aj kus hviezdnej oblohy. Taký je môj pohľad na obrazy Štefana Filepa a jeho cestu za nimi.

Vladislav Grešlík

ŠTEFAN FILEP, akademický maliar

*1954, Poľany, okres Trebišov

Prvé výtvarné poznatky získaval na súkromných hodinách u Ľudovíta Felda, akad. maliara v Košiciach. Počas výkonu základnej vojenskej služby spolu s Mikolášom Axmannom, súčasným českým grafikom a maliarom založili a viedli výtvarný krúžok a usporadúvali výstavy hlavne v Liptovskom Mikuláši.

Štúdium: 1977-1983 – Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave (doc. Gabriela Balažovičová, akad. mal. A doc. František Stoklas, akad. mal.)

Ocenenia: Cena SFVU za maľbu (1980), odmena SFVU za študijné výsledky (1982), odmena SFVU za diplomovú prácu (1983)

Po skončení VŠVU žije a tvorí vo voľnom povolaní v Košiciach. Venuje sa maľbe.

Samostatné výstavy:

1990 Maľba, SFVU, Košice; Maľba, SFVU, Michalovce

1993 Dojmy, Múzeum Vaja, Maďarsko

1997 Z tvorby, Gr. kat. teologická fakulta, Prešov

2002 Komorná výstava, Múzeum Vojtecha Löfflera, Košice

2003 Obrazy, Dom umenia, Košice

2004 Z tvorby, Poľany; Pohľady – maľba, Tabačka, Košice

2007 Zátišia, Výstavná sieň MsÚ, Bardejov

2009 Pod povrchom, Hotel Bankov, Košice

Skupinové výstavy (výber)

1984 Prehliadka mladých výtvarníkov, Košice

1985 Výstava k 40. výročiu oslobodenia Košíc, Košice, VSG

1986 Výstava mladých, Starý Smokovec

1988 Humno, Košice; VSG,

1988 II. trienále portrétnej tvorby, Galéria P.M. Bohúňa, Liptovský Mikuláš

1990 Pohľady, Podunajské múzeum, Komárno

1995 Prehliadka, Osvetové stredisko, Dunajská Streda

1996 Akvarely a pastely v tvorbe, Föreningen ungerska konstens vänner, Stockholm

2004 Výstava obrazov pri príležitosti vstupu Slovenska do EÚ, Charlemagne entrance hall S3, Brusel

2008 Súčasné východoslovenské výtvarné umenie, VSG, Košice